

**BMC Yönetim Kurulu Başkanı
Ethem SANCAK:**

"Asya Kartalı'nın İki Kanadı, Türkiye ve Çin"

Ethem Sancak, İstanbul Üniversitesi İşletme Fakültesi 1976 yılı mezunudur. 1976-1978 yılları arasında gazetecilik yapmıştır. Üniversite yıllarında katıldığı Türkiye İşçi Köylü Partisi'nin (TİKP) güneydoğu ve doğu sorumluluğu ile Diyarbakır İl Başkanlığı yapmıştır. İlerleyen yıllarda ticarete atılan Sancak, 1987 yılında Es Ecza Deposu'nu, 1989'da Esko İtiryat'ı, 1993'te Hedef Ecza Deposu'nu kurmuştur. ES Mali Yatırım Danışmanlık adında bir şirket kuran Sancak, bu şirketle kamyon, otobüs ve askeri araç üreticisi BMC'yi satın almıştır. 2001'de 'Yılın İşletmecisi' ve 2005'te 'Yılın Girişimcisi' seçilmiş, 2007'de ise Türkiye Büyük Millet Meclisinin 'Milli Egemenlik Üstün Hizmet ve Onur Ödülüne' layık görülmüştür. 2004-2010 yılları arasında Türkiye Ecza Depocuları Derneği Yönetim Kurulu Başkanlığı yapmış olan Sancak, şu anda İstanbul Modern Sanat Müzesi Yönetim Kurulu Başkan Yardımcısı ve İstanbul Kültür Sanat Vakfı Yönetim Kurulu Üyesidir. Ayrıca Okan Üniversitesi Danışma Kurulu üyesidir.

"BRIQ, ayağa kalkan yeni dünya güçlerinin söz söylemeleri ve karşılıklı tartışmayla kendilerini geliştirmelerine zemin hazırlaması açısından gerçekten önemli bir rol oynayacak. Tabii ki emperyalizmin çökmeye başlaması, uygarlığın yeni merkezlerinin Asya'da ortaya çıkması bu virüsle olmadı. Virüs bir manada Allah'ın bir nimeti; bunların ortaya çıkışını hızlandırdı. Yani ABD'nin yağmaya dayalı dev kapitalist sistemi çökecekti zaten. İpuçlarını 2008 krizinde gördük. Bu kriz aslında 1929 krizi kadar yıkıcıydı. Ama onun karşısındaki güçler organize olmadıklarından, aralarında iletişim kopukluğu olduğundan, onları bölen ve birbirine düşman eden çelişmelerin Batı tarafından kızıştırılmasından dolayı bir güç birliği oluşturamadılar ve sanki kapitalizm kendini restore ediyor gibi algılandı. Ama içten içe bu yangınlar devam ediyordu. Tekerlek kırılmıştı bir kere. Şimdi bu virüs bunu hızlandırdı."

**Ethem Sancak (BMC Yönetim Kurulu Başkanı),
BRIQ Yönetim Kurulu Başkanı Adnan Akfırat'ın sorularını yanıtladı.**

Adnan Akfırat: Sayın Ethem Sancak, siz Türkiye'nin hatırı sayılır işadamlarından birisiniz ve entelektüel bir birikime, derinliğe sahipsiniz. Sizinle, "Koronavirüs sonrası dünya"-yı konuşmayı önemli gördük. Aynı zamanda, dergimizin danışma kurulu üyesisiniz. Dolayısıyla sizin görüşlerinize ayrıntılı yer vermek dileğindedeyiz. Bugün 1929 ekonomik buhranından daha ağır bir buhran yaşandığı saptanıyor. 2020 yılının Haziran ayında durumu nasıl görüyorsunuz? Türkiye ve dünyayı nasıl bir gelecek bekliyor?

Ethem Sancak: Öncelikle teşekkür ederim, bana bu fırsatı verdiğiniz için. Derginizi kutluyorum. BRIQ heyecan ve sevinçle karşıladığım bir yayın organı oldu. Çünkü geleceğin yeni dünyası şekillenirken, bu şekillenmeye yön verecek düşüncüyü aşılacak yeni yollar aramaya ihtiyaç var.

Önce söz vardı. İnsanlık sözle başlamış. Söz yoksa gelişme rasyonel gitmez, verimli sonuçlanmaz. Dolayısıyla söz söylemek her şeyin başlangıcıdır. Yeni dünyanın da sözlere ihtiyacı vardır. Söz insanın en büyük özelliğidir. Bir sonucudur. İnsanı, diğer yaratılmışlardan ayıran özelliği, dü-

şünme yeteneğidir, akletme yeteneğidir. Nitekim bizim kutsal kitabımız Kur'an'da da Allah bizi akletiyor: "Aklınızı kullanın ve söz söyleyin".

BRIQ dergisi dolayısıyla çok önemli bir soruna el attı ve yayın hayatına başladı. Bir parçası olmaktan da ben çok mutluyum. Ayrıca lokal olmaması, yeni dünyanın aktörlerinin söz söylebileceği bir mecra olması, Çin, Rusya, Brezilya, Endonezya ve Venezuela'nın, ayağa kalkan yeni dünya güçlerinin burada söz söylemesi ve karşılıklı tartışmayla kendilerini geliştirmelerine zemin hazırlaması açısından, bu dergi gerçekten önemli bir rol oynayacak. Ben bundan çok mutluyum.

Yeni Dünya İçin Çok Söz Söylemek Lazım

Virüs şunu ortaya çıkarttı: Yeni dünya için çok söz söylemek lazım. Zaten ihtiyaç da şimdi o. Bizim inancımızda bilginin kaynağı ve velayetin kapısı Hz. Ali'dir. Peygamberimiz diyor ki: "Ben ilmin şehriysem, Ali benim kapımdır". Dolayısıyla bizim inanç sistemimizdeki bütün inanç ve mezhepler Ali ve Ali'nin çocuklarını bilginin

kaynağı olarak görürler. Ali de bir yerde şöyle söylüyor: “Bir saatlik tefekkürün sevabı, 70 yıllık namazın sevabına eşittir”. Tefekkür, biliyorsunuz Arapça bir kelime. Düşünce üretmek anlamına gelir. Diyorlar ki bu tefekkür nedir? Diyor ki, ben kimim, nereden geldim, nereye gidiyorum sorularına cevap aramaktadır. Şimdi tam da bu noktadayız. İnsanın yeniden kendine dönüp bu soruları sorması lazım. Bu sorulara cevap aramaya vesile oldu bu doğal felaket.

Sözün de Düşüncenin de Kaynağı Doğu

İnsanlığın ayağa kalkması ve düşünmeye başlaması Doğu'dan başlamıştır. Hindu Vadisi merkezli Antik Hint medeniyeti ve onun üzerinde yükselen düşünce sistemi, Buda'ya kadar gelen; antik Çin medeniyeti, Zen'le başlayan Konfüçyüs'le devam eden büyük medeniyet... Ortadoğu'nun büyük medeniyeti de, tek tanrılı dinlerin ortaya çıktığı bu mecrada beliriyor. Düşünce, buradan başlıyor ve oradan bütün dünyaya yayılıyor.

Bunlar, dünyevi zevkler üzerinde tekel kuran ve ondan bencillik üreten bir sistem getirdiler. Kapitalizm budur.

Bunların bir takım ortak özellikleri var. Bunlar uygarlığı taşıyorlar. Uygarlığın tarihini yazıyla başlatırsak, hatta onun da öncesini alırsak, neredeyse 25 bin yıllık insanlık tarihinde son 500 yılı çıkartalım, uygarlık hep bu coğrafyalarda gelişmiştir. Burada da uygarlığı taşıyabilmelerinin nedeni, insanı yücelten ve temel alan düşünce sistemini benimsemeleridir. Bakın Konfüçyüs'te de en kutsal varlık insandır. Buda'da da öyledir, Hz. Muhammed de öyledir. İnsanı temel almaktadırlar.

Bu ne demek? Yeryüzüyle barışık olmak, ka-
naatkâr olmak ve bütün canlıları sevmek... Hani derler ya “yaratılanı severiz, yaratandan ötürü”. Bu Doğu'nun bütün temel düşünce akımlarında ve felsefesinde var. İnsanlığı ilerleten bütün büyük güçlerin ve büyük insanların ayırt edici özellikleri bunlardır. Kendini doğaya ve yanındaki insana adamak, onun mutluluğu için çalışmak ve ondan keyif almak, insanı sevmek.

Kapitalizm Anti-Uygarlık

İnsanlık böyle ilerlerken Batı'dan bir “anti”si yükselir: Kapitalizm. Bu, bahsettiğimiz düşünce sisteminin tam tersidir. Kapitalizmin ideologları, insanın kendine tapması, daha da öteye insanı aşağılaması gerçeğine dayanır. Bu ideologlar insanı şöyle tarif eder: “O üreten ve ürettiğinden fazlasını tüketen hayvandır. İnsan insanın kurdudur” der. Bunlar, dünyevi zevkler üzerinde tekel kuran ve ondan bencillik üreten bir sistem getirdiler. Kapitalizm budur. O gün bugündür de insanlığın iki yakası bir araya gelmedi. Kendilerini merkez alan Batı sistemi, kendileri için refah toplumu yarattılar, kâşaneler kurdular, muazzam servetler yığdılar. Ama insanlığın yüzde 80'i açlığa ve sefaletle mahkum edildi, yağmalandı. Kapitalizmin doğumu esnasında 100 milyon Afrikalı insan köleleştirildi ve meta olarak Yeni Dünya'ya satıldı. Ki tarım plantasyonlarını geliştirsinsinler ve sömürüye üretim aracı olsunlar...

Bu sistem, dünyayı yağmalayarak elde ettiği güçlerle dünyanın neredeyse üçte ikisini esir aldı. Buna karşılık Çin, Hint ve İslam medeniyetleri direndi. Kızılderililer, Aztekler, İnkalar buna direndi. Fakat tarihin çarkıyla, bunların elde ettiği büyük güçlerle ve onun sonunda ürettikleri vahşet aygıtlarıyla köleleştirildiler. 500 yıldır da bu çark böyle dönüyor. Tabii bu çarka karşı direnişlerin de şanlı zaferleriyle dolu bu

500 yıl. Bir Mustafa Kemal, bir Mao, bir Sun Yat Sen, bir Gandhi, bir Nehru, bir Patrick Lumumba, bir Che Guevara gibi birçok kahraman çıktı.

Kapitalizmin Mezar Kazıcıları Bütün İnsanlık

Bu 500 yıllık süreçte Batı'da doğan insanlık düşmanı sistem çatırdamaya başladı. Marx "Kapitalizm kendi mezar kazıcılarını yetiştirir" derken sadece fabrikada çalışan proletaryayı kastetmiyormuş meğer. Biz bir dönem öyle algıladık. Bütün insanlığı kastediyormuş. Son zamanlarda gördüğümüz dijital devrimle insanlığın kavuştuğu olanaklar var: İletişim, haberleşme, her şeyi hemen görebilme; işte bu, "mezar kazıcılarını"

harekete geçiriyor. Artık insan, bu kapitalizmin yarattığı mezar kazıcı sayesinde aldatıldığını çok daha hızlı, çabuk fark ediyor.

Tabii ki emperyalizmin çökmeye başlaması, uygarlığın yeni merkezlerinin Asya'da ortaya çıkması bu virüsle olmadı. Aslında bunlar olacaktı. Virüs bir manada Allah'ın bir nimeti, bunların ortaya çıkışını hızlandırdı. Yani ABD'nin yağmaya dayalı dev kapitalist sistemi çökecekti zaten. İpuçlarını 2008 krizinde gördük. Bu kriz aslında 1929 krizi kadar yıkıcıydı. Ama onun karşısındaki güçler organize olmadıklarından, aralarında iletişim kopukluğu olduğundan, onları bölen ve birbirine düşman eden çelişmelerin Batı tarafından kızıştırılmasından dolayı bir güç

birliği oluşturamadılar ve sanki kapitalizm kendini restore ediyor gibi algılandı. Ama içten içe bu yangınlar devam ediyordu. Tekerlek kırılmıştı bir kere. Şimdi bu virüs bunu hızlandırdı.

Şimdi bakın, bizim Doğu Düşünce Sistemi, ki bilim adamları diyalektik diyor ve Marx ve Engels'e atfediyorlar, ama bu diyalektik düşünce sistemi aslında çok eskidir. 1'in 2'ye bölünmesi, her şeyin zıddını içinde taşıması... Bunlar Çin felsefesinde vardır. İyiyle kötü yan yanadır. Yin Yang... Hatta Çin dilinde kriz ve fırsat aynı şekilde ifade ediliyor. Yine Hint medeniyetine baktığımızda, dövüşen tanrılar, Şiva ve Brahma, iyilik ve kötülük güçleri var. İslamiyet'te de "her şerrin içinde bir hayır, her hayrın içinde bir şer var" denir. Bu virüs belki bir felakettir ama içinde de böyle bir hayrı taşır. Bu şimdi ortaya çıkacak, kapitalizmin çöküşü hızlanacak.

İnsanlık Ne Pandemiler Gördü

Adnan Akfırat: *Kapitalizmin mi çöküşü, emperyalizmin mi?*

Ethem Sancak: Zaten kapitalizm 1929 krizinden itibaren ilerici içeriğini yitirdi. Kapitalizmin göreceli olarak feodalizme ve köleliğe karşı ilerici tarafları vardı ve üretici güçlerin gelişmesi anlamında toplumları da ilerletiyordu. Ama 1929'dan sonra ilerici niteliğini yitirdi ve Lenin'in deyimiyle emperyalizm, özel safhasına geçti ve bir ilerici tarafı kalmadı. Yağmacı, emperyalist bir ideolojiye dönüştü. İdeolojisiyle, sanatıyla, bütün güçleriyle gericileşti. Çünkü sonuçta kurgusu insanlığın çoğunluğunun yağmalanmasına dayanıyor. Dolayısıyla burada kapitalizm derken tarihte ilerici olduğu dönemi kastetmiyoruz. Emperyalizm aşamasını kastediyoruz ve bu sistem çürümüşü, çökecekti. Bu virüs bunu hızlandıracak.

Şimdi bu virüsten hareketle insanlığı korkutan anlayışlara da ben çok karşıyım. Felaket geliyor, öldük, bittik filan, böyle bir şey yok. İnsanlık ne pandemiler atlatmış. Kara veba gelmiş, insanlığın üçte birini yok etmiş. Çok pandemi var ve insanlık bunları yine yine aşmıştır. İnsanlık son 100 yılda niye bu salgınlara karşı etkili olamıyor? Çünkü kapitalizm insanlığı doğayla düşman etti ve bağışıklık sisteminin gelişmesini engelledi. Ürettiği gıdalarla, sahte gıdalarla, GDO'lara vs., zehirlediği topraklarla ve yok ettiği doğayla bağışıklık sisteminin gelişmesini engelledi. Şimdi özüne dönüyor her şey. Bakın, pandeminin sonucunda kara delik gitti atmosferde. Kutuplar temizleniyor, iklim düzeliyor, denizler, doğa, hava temizleniyor. Bu musibetten çok güzel şeyler çıkacak. İnsanlık çok güzel dersler çıkaracak. Bakın birden fuhuş gitti, kumar gitti, alkolizm gitti.

Çöken Batılı güçler, sorunun üstünü örtmek için yeni gelişen güçleri; Çin'i, Türkiye'yi, İran'ı, Rusya'yı suçlayarak sorunu gizlemeye çalışacaklar. Ben çok umutluyum. Yepyeni bir dünyanın daha hızlı doğuşuna vesile olacak bu koronavirüs krizi. Belki de ileride biz koronayı bu nedenle seveceğiz.

Adnan Akfırat: Zıtların birliği içinde görevini yapıyor, hayırla yad edeceğiz mi diyorsunuz?

Ethem Sancak: Tabii bir sürü insan hayatını kaybetti. Duygusal olarak baktığımız zaman bunlar acıdır. Yüz binin üstünde insan öldü. İnsan insanın kardeşidir bizim felsefemizde. Biz ayırım yapmayız. Kapitalist sistem derken zaten orada yaşayan 600 milyon insanı kastetmiyoruz. Onların neredeyse 550 milyonu bizim kardeşlerimiz, müttefiklerimiz. Biz iç savaşı yaşamış ve köleliği kaldırmış Amerikalı kardeşlerimizle düşman olamayız. Biz Lincoln'a, Thomas Jefferson'a nasıl düşman oluruz ki? Bunlar insanlığın kahramanlarıydı. Biz İngiliz emperyalizmine duman attıran George Washington'a nasıl kızabiliriz ki? Onlar bizim müttefiklerimizdi tarihte.

İstatistikçiler, "Bugün Batı'nın servetinin %80'i, nüfusunun %10'unun elinde" diyor. Öte yandan 100 zengin, insanlığın servetinin %70'ini elinde bulunduruyor. Bizim kastettiğimiz düşmanlarımız bunlar. İnsanlığın emeğini iç eden, yağmalayan ve yine onu insanlığa karşı kullanan güçleri kastediyoruz.

Xi Jinping Mao Politikalarına Döndü

Adnan Akfırat: Burada Çin'in ataklarını nasıl değerlendiriyorsunuz?

Ethem Sancak: Çin ayağa kalktı. Deng'in o kapitalizme alan tanıma politikasını bıraktı. Xi Jinping'in önderliğinde Mao'nun siyasetlerine döndüler. "Çin'i orta refahın, hâkim olduğu bir toplumsal sisteme dönüştüreceğim" diyor. Bütün çabalarının altında bu milli düşünce var. Nihilist bir milliyetçi bakış da değil bu. Kendine benzer diğer uluslarla kardeşlik ittifakları kurabileceğini söylüyor Çin. Çok önemli. Dünyanın üretiminde ve hasılda ABD'ye rakip bir ülkesi olarak doğdu Çin. Ve şimdi Xi Jinping, "ben bunu

insanlıkla paylaşmaya hazırım" diyor. Kimileri "Çin küreselciliği savunuyor, Amerika ulusalcılığa döndü" diyorlar. Bu bir yanılsama. Amerika kendini kurtarmaya, kendi ekonomisini toparlamaya çalışıyor. Çin ise, "senin küreselciliğin başkalarını yağmalama üzerineydi, benimki eşitlik ve kardeşlik ilişkisi kurarak beraber kalkınma üzerinedir" diyor. Ne yapıyor? Afrika ülkelerini kalkındırmaya çalışıyor. Amerikalılar, Afrika'ya madenlerini yağmalamaya gidiyorlardı. Servetlerini yağmalamaya gidiyorlardı. İnsanlarını alıp köle olarak satmaya gidiyorlardı. Çin nasıl gidiyor Afrika'ya? Milli kalkınmaya destek vermeye gidiyor. Finans oyunları ile o ülkeleri boğmuyor. Diyor ki, "beraber üretelim, beraber kazanalım". Çin'in küreselleşmesinde bu felsefe var.

Sadece Çin ve Türkiye Başardı

Adnan Akfırat: Salgın, Çin'den başlamasına dayanarak Asya'daki ekonomilerin zayıflayacağı, çökeceği, ekonomik krize karşı dayanıklı olmadığı, Batı'nın kendisini toparladığı ve ekonomik açıdan da Türkiye'nin Batı'yla ilişkileri geliştirerek büyüyeceği şeklinde TÜSİAD ve MÜSİAD'ın değerlendirmeleri var. Siz eski TÜSİAD yöneticisisiniz, o çevreleri de tanıyorsunuz.

Ethem Sancak: Bu pandeminin Çin'den başladığı olgusu bir yanılsama. Bunu bilemiyoruz. Bir takım bilim çevreleri incelemeler yapıyorlar ve aslında ilk vaka Aralık ayında Fransa'da başladı diyor. Bir başkası Kanada'da görülmüş diyor. Çin'de başladığı söylentisi ilk nereden çıktı? Çin toplumu, sistemi sayesinde o kadar organize ki fark etti. Belki o sırada bu virüs Amerika'da, İtalya'da, Fransa'da yol almıştı. Çin'den başladıysa bile Brezilya'nın Amazonlarında ne işi var? Ne çabuk, nasıl gitti oraya? Süreç içinde bu çıkacak ortaya. Sonuçta insanlık, ürettiği teknolojiyle,

birkaç zaman sonra, bu virüsün nereden çıktığı, üretildiyse kim tarafından ve nasıl üretildiği, ürediyse nasıl ürettiği ortaya çıkacak.

“Asya, daha organize bir güç olduğu için daha önce tedbir aldı. Yavaş yavaş ruhen kendi kimliğine bürünen Asyatik Türkiye de bunu daha önce gördü ve Batılı bütün toplumlardan daha erken tedbirler aldı”

Neden Çin deniliyor, Wuhan deniliyor? Çin organize bir toplum olduğu için ilk onlar gördüler. Dünyaya da söylediler. Dediler, "virüs var, insanları öldürüyor, biz tedbirleri aldık, siz de alın tedbirlerinizi". Dolayısıyla organize olarak ilk tedbiri aldığı için de kısa zamanda virüsü etkisiz hale getirdiler. Hatta coğrafya olarak Çin'e yakın olduğundan dolayı Güney Kore ve Singapur da etkilendi ve tedbir aldı. Yani Asya, daha organize bir güç olduğu için daha önce tedbir aldı. Hatta yavaş yavaş ruhen kendi kimliğine bürünen Asyatik Türkiye de bunu daha önce gördü ve Batılı bütün toplumlardan daha erken tedbirler aldı. Sonuçta bugün virüse karşı savaşta muzaffer iki ülke var: Çin ve Türkiye.

Bu iki ülke, bütün dünyanın yardımına koşan yegâne iki ülke oldu. Çin 100'e yakın ülkeye, Türkiye de yaklaşık 60 ülkeye yardım etti. İngiltere, İtalya, ABD'ye bile yardım etti. Organize ve zinde yeni dünyanın iki gücü bu konuda da örnek tutum, insanlık örneği sergilediler. Hem kendi insanını korudular hem de başkalarını. Ünlü yönetmen Francis Ford Coppola diyor ki, "Virüse karşı savaş stratejisi, Müslümanların Kur'an'ındaki en önemli suresinde var." Fatiha'yı kastediyor. Rahman ve rahim diyor. Eğer

Rahman ve Rahim'i bilirsek bunu yeneriz diyor. Sevgi ve merhameti ifade ediyor. Bu nereden çıktı? Çin'de ve Türkiye'de çıktı. Hiç Amerikada, Brezilya'nın o faşist kafalı Başkanı'nın ülkesinde veya Almanya'da oldu mu? Almanya kendini korudu ama başkasına yardım etmedi.

Adnan Akfırat: “Kapıları kapatma stratejisi” kapitalist ahlaktan kaynaklanıyor mu diyorsunuz?

Ethem Sancak: Evet. Kapılarını kapattılar bir anda. Avrupa Birliği, Avrupa kardeşliği, Avrupa yaşam tarzı ve kültürü, hepsini çöpe attılar. Bunları söyleyerek dolandırıp yağmalıyorlardı Almanya. Bir Kutsal Cermen İmparatorluğu kurmuş gibi yağmalıyordu. Bir anda tehlikeyi görünce, ben kendi Almanlarımı koruyayım, İtalyanlar, İspanyollar umurumda değil, dedi. Çok bencilce bir yaklaşımla, elbette. Çünkü temel düşünce sistemlerinde ve doğalarında bencillik var. O kadar yabancılaşmışlar birbirlerine. Kapitalizmin bencilliği, benmerkezciliği ve yağmacılığı doruk noktasına ulaştı. Toplam 1 milyar insanı ifade eden kapitalist Batılı sistem, 6-7 milyar insanı yağmalayarak ayakta duruyordu. Şimdi o insanlar ayağa kalkıyor. Güney Amerika'sı, Asya'sı, Çin'i, İran'ı, Türkiye'si bu durumu yemiyor artık.

TÜSİAD'ın Görüşü Zırva

Adnan Akfırat: TÜSİAD ne diyor? Ekonomide milli tavır geliyor mu?

Ethem Sancak: TÜSİAD'ın görüşü "Asya değil Batı kalkınacak" demek tamamen zırvadır. Çünkü bu işte zafer kazanmanın yolu, ekonomide de böyledir savaşta da böyledir, sosyal olarak da böyledir: Ne kadar hazırlıklıysan ve moralin ne kadar iyiye krizin hakkından o kadar hızlı gelersin. Batılılar moral olarak çökmüşler, fiilen

hazırlıklı değiller, ne yapacaklarının şaşkınlığı içindeler, birbirlerine düşmüşler. Öbür taraftan Türkiye, İran, Rusya ve Çin gibi ülkeler sorunu görüyorlar, tedbirlerini almışlar. Ekonomik inşada ve kalkınmada, bu durumdan yararlanmada da bu ülkeler daha hazırlıklılar.

Müslüman bir kere girdiği delikten bir daha girmez. Artık ruhunu Batıya satmış bir Türkiye liderliği yok. Milli kuvvetler şunu gördüler: Döne döne bizi aldatan bu Batılı yağmacılara, verdikleri havuç ne olursa olsun dönüp bakmayacağız biz. Artık öyle bir yağma yok. Yani Türkiye dönecek, gene ABD'nin, Fransa'nın, bilmem neyin uzattığı havucu alacak, tekrar köleleşecek. Çünkü biz bunları denedik.

Pandemi içerisinde bile, insanlar can derdine düşmüşken, Amerikan yönetimi Türkiye'yi bölmek için oluşturduğu PYD'ye yığınla yardım yolluyor. Yine İsrail'i koruyacak ve kurtaracak terör devletini inşa etme konusunda boş durmuyor. Doğu Akdeniz'de hamleler yapıyor. Onlar vazgeçmiyorlar bu huylarından. Artık Türkiye'de bu havuçları aptalca yiyecek bir yönetim de yok, öyle bir devlet de yok.

Mili Üretime Dönüyoruz

Adnan Akfırat: Ekonomide milli tavrı geliştirebilir mi?

Ethem Sancak: Elbette! Bakınız, 15 Temmuz kritik bir muharebeydi. 15 Temmuz'da Türkiye Cumhuriyeti Devleti bağırsaklarını temizledi. Milli devlet olma yolunda devasa adımlar attı. Ordusuyla, devletiyle, polisiyle, siyasi partileriyle ve insanıyla bu milli ruhu yakaladı. Bizim hayalimizdi ve hatta rüyalarımızda göremezdik. Türkiye Cumhuriyeti Devleti diyor ki, bak kardeşim ben öyle Avrupa Birliği, Dünya Ticaret Örgütü'nün önünde gümrük duvarlarımı sıfırlayamam. Tekrar koydu %30 gümrükleri. Ve diyor ki, eğer sen ithal edilen

ürünlerin ikamesini oluşturacak bir şey üretiyorsan devletin bütün kaynakları senin emrinde, diyor. Üç kamu bankası tarihin en büyük kredi sözleşmesini ilan ettiler. Bunun esası da milli üretimi desteklemeye dayanıyor. Bu müthiş bir olaydır. Bu ciddi bir dönüştür. 80 yıldır yapamadığımız, zamanında Mustafa Kemal'in yapmaya çalıştığı, zaman zaman milli liderlerin, Demirel'in yapmaya çalıştığı milli üretime dönmek, ki bunların darbelerle önü kesildi hep, bugün artık kendi içindeki ruhunu satmışları temizleyen Türkiye Cumhuriyeti yapıyor.

Yeni Dünya ile Birleşmeliyiz

Adnan Akfırat: Değişen dünya dengeleri karşısında sizce Türkiye'nin öncelikle yapması gereken nedir?

Ethem Sancak: Tam da burada Türkiye'nin yapacağı şey, yeni dünyanın aktörleriyle çok hızlı bir şekilde ittifaklar kurmak. Türkiye Cumhuriyeti eğer Çin'le, Rusya'yla, İran'la, Endonezya'yla, Hindistan'la, Güney Kore'yle, Kuzey Kore'yle, Maduro'yla, Arjantin'le ittifaklar kurarsa, mazlumlarla ittifak kurarsa, hani Mustafa Kemal'in 20. yüzyılın başında söylediği gibi mazlum milletlerin temsilcisi olmak, ittifaklarını böyle kurarsa, önünde müthiş bir dünya var. İşte o zaman Türkiye dünyaya şekil verecek beş, altı ülkeden biri haline gelir.

Amerika'nın emperyalist akbabalarını yenmek için Asya kartalının havalanması lazım. Asya kartalının doğu kanadı olan Çin çok hazırlıklı. Kendi geleneksel düşünce sisteminden gelen yeni sistemiyle hazır. Şimdi Asya'nın Batı kanadı Anadolu ve Türkiye. Mustafa Kemal'in ülkesi. O da hızla hazırlanacak ve birbirini tamamlayan bu iki güç, kanatlarını ahenkli çırparlarsa buna diğer güçler de katılır. Asya kartalı havalanır ve Amerika'nın akbabasını yener. Özet budur. Bu olacaktır. Tarihin gidişi böyledir. Çünkü insanlık hep ileriye gitmiştir.

Dolayısıyla ben çok iyimserim. Bir, insanlığın gelişimi açısından iyimserim. İki, kapitalizm can çekişiyor. Emperyalizmin sonu yaklaştı, ondan iyimserim. Ve bu sonu getirecek yeni dünyanın ittifak yapmasının önünü açacak bu. Bu virüste en az zayıyatı Asya verdi. Çin toparlandı, İran toparlandı. En toparlanmayacak denilen, Amerika'nın hegemonyası ve ambargosunda olan İran bile. Çok zordu onun işi çünkü Amerika onun üzerine çullanmıştı. Direnen Fars yitliğini çökertmeye çalışıyordu. Ama çok şükür İranlılar da aştılar. Türkiye aştı. Rusya da toparlanacak, toparlanıyor. Çin zaten yardım ediyor, biz yardım edeceğiz. Onlar da bize turist yollayarak yardım edecekler.

Turizmimiz Gelişecek

Adnan Akfırat: *Gelişmelere iyimser ve umutla bakmak için pek çok nedenimiz var.*

Ethem Sancak: Evet. Mesela bence bizim pandemi sayesinde oluşturduğumuz itibar ve iklim dolayısıyla dünya turizminin kalbi olacağız önümüzdeki üç, dört ayda. Kendinizi bir Alman, Fransız, İsveç, İngiliz, Rus vatandaşı olarak dü-

şünün. Tatile gitmek istiyorsunuz. En güvenli ülke hangisi? Elbette Türkiye. Doğası en uygun, turizm sezonu en uzun ülke Türkiye. Yani biz 4 ayda geçen sene aldığımız 50 milyon turistin 2 katını alacağız. Çünkü gidecekleri başka bir yer yok. Belki bazıları Türkiye'ye düşmanlığından dolayı kendi vatandaşına Türkiye'ye gitmeyi yasaklar. Ama nereye kadar yasaklayacak? Almanya demiş ki vatandaşlarına şuraya gidebilirsiniz ama Türkiye'ye gitmeyin. Alman vatandaşı tehlikenin göbeğindeki İspanya'ya, İtalya'ya, Yunanistan'a mı gidecek? Yoksa Türkiye'ye mi gidecek? Türkiye'ye gelecek. Yani Alman vatandaşı Alanya'dan vazgeçemez, Rus vatandaşı Antalya'dan vazgeçemez, İngiliz vatandaşı Bodrum'dan Fethiye'den vazgeçemez. Turizm, endüstrimizin önemli bir sektörü. Bence çok müthiş canlanacak. Gıda üretiminde Türkiye, bu pandemiden yararlanarak müthiş tarımsal destekler veriyor. Muazzam bir tarımsal ülke haline geleceğiz. Makine ve ekipman üreten sanayimiz desteklenecek. Bir milli hamle var ve dolayısıyla ben çok iyimserim. Gelecek bizimdir.

BMC Ne Önlemler Aldı?

Adnan Akfırat: *BMC'ye etkisi nasıl oldu bu virüs sürecinin?*

Ethem Sancak: Biz savunma sanayi şirketi olduğumuz için sürece başlarken çalışanlarımızıza dedik ki, biz hiçbirinizi sokağa koymayacağız. Hiçbirinizin iş güvenliğini, sağlığını tehlikeye koymayacağız. Ama biz üretim yapmak zorundayız. Çünkü biz bir savunma sanayisi şirketiyiz. Silahlı Kuvvetlere hizmet veriyoruz. Belki virüs var, ama virüsün dışındaki düşmanlar uyumuyor. Biz üretime devam etmek zorundayız. Gerekliliği aldık ve üretime devam ettik. Bir tane çalışanı bile kapıya koymadık. En yakını bile virüse yakalanmış işçimizi bizzat gittik her

türlü sağlık masrafını karşılayarak tedavi ettirdik. Çok şükür hiçbir zayıat vermedik. 4 binin üstünde çalışanımızdan burnu kanayan olmadı. Hiçbir kaybımız yok. Kimsenin maaşını eksik ödemedik. Yönetim kurulunun maaşlarından %20 kısıntıya gittik ama yönetim kurulumuzun altındaki hiç kimsenin maaşını indirmedik. Devletin verdiği üstünü tamamladık ve çalışanımızı açsız, işsiz bırakmadık. Sağlığını koruduk. Canımız Mehmetçiğin canından kıymetli değil.

Adnan Akfırat: Ofislerinizin idari işlerini nasıl yürütüyorsunuz?

Ethem Sancak: Ofislere daha az insan geldi gitti. Ama onları da çıkarmadık, evden çalışmaya devam ettiler. Sıcak üretimi yapan çalışanlarımız, tezgahın başındakiler, gerekli tedbirleri alarak çalıştılar. Sendikamız bizim Türk Metal-İş Sendikası. Milli bir sendika, çok iyi bir işbirliği yaptık. Türk Metal-İş'in Başkanı zaten 25 yıldır BMC'nin işçisiydi. Sendikayla el ele verdik, beraber bu üç ayda biz ciddi üretim yaptık. Pandeminin başladığının ikinci haftasında Genelkurmay Başkanımız beni aradı ve dedi ki "Ethem bak, su uyur düşman uyumaz. Aman üretime ara vermeyin". Dedim: "Komutanım bizim canımız Barış Pınarı Harekatı'ndaki askerden daha kıymetli değil. O orada nöbet tutuyor, biz burada üretim yapacağız. Bize düşen rol de budur. Bu bir milli davadır, bu uğurda ölmek de var. 22-23 yaşındaki gençlerimiz Fırat Kalkanı'nda, Mavi Vatan'da, Libya'da direniyor da biz aman pandemi geldi, çekilelim de bir şey üretmeyelim diyebilir miyiz?"

Bu anlayışla devam ettik. Herkes BMC'den memnun. Biz de mutluyuz. Üretimlerimiz devam ediyor. Milli motor çalışmalarımız, tank çalışmalarımız, top çalışmalarımız devam ediyor. Hiçbir ara vermedik. Planladığımız gibi gidiyor. Çalışanlara dedik ki bu işin içinde patronaj olarak bizim beklediğimiz %20 kâr yok mu? Biz 3 ay istemiyoruz. Nakit akışımız düzgün yürüsün,

çalışanlarımız maaşlarını alsın, üretim yapılsın, hammaddelerimizi alalım, tedarikçilerimizi koruyalım. Biz kar istemiyoruz. Bu yılın sene başında koyduğumuz bütçesinde %20 kâr kaldırdık. Zaten çalışanlarla şöyle bir mukavelemiz de var: Artık değer olarak bu BMC ne üretirse hepsinin hesabını size vereceğiz. Altı ayda bir toplayıp hesap veriyorum. Ve onlara diyorum ki üretilen kârın üçte biri alın teriniz kurumadan sizin hakkınızdır, size verilecek; üçte biri devletimizin hakkıdır, vergi olarak vereceğiz; üçte biri de iş sahibinin hakkıdır dedik. Üçte bir üçte bir bölüşürüz, artık kimin payına ne düşerse. Sendikamızla da böyle bir çalışma içerisindeyiz, yeni bir sistem deniyoruz. Ne kâr edersen cukkaya, sen yine maaşına devam et diye bir şey yok. Ne kâr edilirse primler vs. oluyor. Çalışanlarımız da çok memnun.

Geçen hafta telekonferansla çalışanlarımızı da şunu söyledim: Bulduğunuz yerden konferansa aileniz de katılsın dedim. Çoluk çocuk herkes dinlesin. BMC'nin her çalışanı BMC'yi kendinin olarak görüyor. Ethem Sancak'ın değil. Bu bir milli şirkettir ve ben de buranın ortağım. Gerçek de odur. Dolayısıyla çok iyi gidiyor, daha da iyi olacak. Çünkü hattımızı uluslararası pazarlamaya çevirdik.

Bizim ürünlerimiz emperyalizmin yağmacılığına karşı savaşan milli dost ülkelere de lazım. Ben haftaya Libya'ya gideceğim. Libya hükümetinin ihtiyaçlarını tespit edeceğim, oradan Cezayir'e, Tunus'a geçeceğim, oradan Somali'ye, oradan da Kırgızistan ve Özbekistan'a gideceğim. Bekliyorum ki uçak seferleri başlasın. Zaten Azerbaycan'la, Pakistan'la ilişkilerimiz yürüyor. Ondan sonra sizinle Çin'e de gideceğiz. Biliyorsunuz geçen sefer daha çok diplomatik bir gezi yapmıştık. Şimdi BMC için gideceğiz. Onlarla beraber neler yapabileceğimizi konuşacağız.

Adnan Akfırat: BRIQ adına çok teşekkür ediyorum. Ufuk açıcı, aydınlatıcı, güzel bir söyleşi oldu. 🌸